C/2026/1721

2026.4.24.

P10_TA(2025)0314

A Tanzánia 2025. évi támogatására irányuló éves cselekvési terv finanszírozása

Az Európai Parlament 2025. november 27-i állásfoglalása a Tanzániai Egyesült Köztársaság 2025-re vonatkozó éves cselekvési tervének finanszírozásáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (D110180/02 – 2025/2979(RSP))

(C/2026/1721)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tanzániai Egyesült Köztársaság 2025-re vonatkozó éves cselekvési tervének finanszírozásáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetére (D110180/02),

— tekintettel a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) létrehozásáról, a 466/2014/EU európai parlamenti és tanácsi határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2017/1601 európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 480/2009/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. június 9-i (EU) 2021/947 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) (NDICI–Globális Európa-rendelet) és különösen annak 25. cikkére,

— tekintettel az (EU) 2021/947 rendelet 45. cikkében említett bizottság 2025. október 22-i véleményére,

— tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikkére ([2]),

— tekintettel az Európai Parlament 2025. május 8-i állásfoglalására Tundu Lissunak, a tanzániai fő ellenzéki párt, a Chadema elnökének letartóztatásáról és kivégzésének veszélyéről,

— tekintettel eljárási szabályzata 115. cikkének (2) és (3) bekezdésére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság és a Fejlesztési Bizottság által az eljárási szabályzat 59. cikke alapján folytatott közös tanácskozásokra,

— tekintettel a Külügyi Bizottság és a Fejlesztési Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel 2025. október 22-én az NDICI-bizottság elé terjesztették a bizottsági végrehajtási határozat tervezetét;

B. mivel a bizottsági végrehajtási határozat tervezete a Bizottság téves megközelítéséről tanúskodik, amely nem tükrözi teljes mértékben az elmúlt évek demokratikus és emberi jogi hiányosságait Tanzániában, különösen a 2025. októberi csalárd választások óta, amelyeket követően a kormány tüntetéseket vert le, jóval több mint 400 ember halálát okozva, és több száz embert hazaárulással vádolnak;

C. mivel az Afrikai Unió választási megfigyelő missziója határozottan bírálta a tanzániai elnökválasztás lebonyolítását, amelynek során a hivatalban lévő elnököt választották meg, látszólag a szavazatok 98 %-ával; mivel a tanzániai kormány a 2015-ös választásokkal ellentétben nem hívta meg az európai választási megfigyelő missziót;

([1]) HL L 209., 2021.6.14., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.
([2]) HL L 55., 2011.2.28., 13. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

D. mivel Kaja Kallas, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője/a Bizottság alelnöke az Európai Unió nevében komoly aggodalmának adott hangot a Tanzániában a választásokat követően elkövetett erőszak miatt, és megjegyezte, hogy „a választások előtti időszakban az egyenlő versenyfeltételek hiánya kapcsán jelentések érkeztek emberrablásokról, eltűnésekről és erőszakos cselekedetekről, amelyek miatt szűkült a polgári és demokratikus tér”;

E. mivel Tundu Lissut, Tanzánia fő ellenzéki pártja, a Chadema vezetőjét 2025. április 9-én letartóztatták, majd hazaárulással, valamint a kiberbűnözésre vonatkozó jogszabályok szerinti három, hamis információk közzétételével kapcsolatos bűncselekménnyel vádolták meg; mivel Tanzániában a hazaárulás halálbüntetést vonhat maga után; mivel az EU minden körülmények között egyértelműen ellenzi a halálbüntetést; mivel röviddel Lissu letartóztatását követően a Chademát kizárták a 2025. októberi elnöki és parlamenti választásokból, az alapján, hogy a párt megtagadta a választási magatartási kódex aláírását, és Luhaga Mpinát, a második legnagyobb ellenzéki párt, az „Alliance for Change and Transparency” (Szövetség a Változásért és az Átláthatóságért / ACT-Wazalendo) jelöltjét is kizárták a választásokon való részvételből;

F. mivel a tanzániai kormány nem teljesítette az Európai Parlament 2025. május 8-i állásfoglalásában megfogalmazott követelések egyikét sem, beleértve többek között a Lissu azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátására, az igazságügyi reform végrehajtására, az emberi jogi helyzet javítására és a választási reform előterjesztésére irányuló felhívást;

G. mivel Tanzánia visszacsúszása a közös értékek, elvek és érdekek előmozdítása iránti elkötelezettsége terén, különösen az emberi jogok, az alapvető szabadságok, a demokrácia, a jogállamiság, a jó kormányzás és a nyitott civil társadalmi tér tekintetében, valamint az ellenzék tagjaival, az emberijog-védőkkel, az őslakos népekkel, az LMBTIQ +-aktivistákkal, az újságírókkal és a civil társadalmi szervezetekkel szembeni fokozódó fellépés, önkényes letartóztatások, erőszak, támadások és zaklatás összeegyeztethetetlen az NDICI – Globális Európáról szóló rendelet szerinti földrajzi programokra vonatkozó programozási elvekkel; mivel a választásokat követő tanzániai válság közvetlen fenyegetést jelent a demokráciára, a jogállamiságra, az emberi jogokra és az alapvető szabadságokra az országban; mivel minden olyan tervezési és programozási döntés, amely nem veszi figyelembe ezeket a szempontokat, semmissé teszi az ilyen körülmények között elfogadott végrehajtási jogi aktusokat;

H. mivel az EU jelentősen támogatja Tanzánia digitális átalakulását – a 4G-be és az optikai infrastruktúrába, az e-kormányzásba, a digitális készségekbe és a magánszektor fejlesztésébe történő beruházások révén –, amelyek célja az információkhoz való hozzáférés bővítése és a nyitott digitális gazdaság előmozdítása; mivel azonban a tanzániai hatóságok e célokkal ellentétesen jártak el azáltal, hogy mind a választásokat megelőző időszakban, mind pedig a választásokat követő zavargások közepette letiltották az internet-hozzáférést, és olyan intézkedéseket vezettek be, amelyek aláásták a demokratikus részvételt, és az EU által támogatott digitális infrastruktúrával való visszaélés kockázatát hordozták magukban;

1. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete túllépi az (EU) 2021/947 rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;

2. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete nem felel meg az uniós jognak, mivel nem egyeztethető össze az (EU) 2021/947 rendelet céljával;

3. üdvözli, hogy a Bizottság felfüggesztette a végrehajtási határozat tervezete elfogadásának folyamatát, miután tájékoztatták az Európai Parlament aggályairól;

4. felhívja a Bizottságot, hogy vonja vissza végrehajtási határozat tervezetét, és nyújtson be új tervezetet a bizottságnak, amely tiszteletben tartja a felvetett aggályokat, biztosítva ugyanakkor, hogy az új változások ne befolyásolják hátrányosan a nem kormányzati szervezetek és a civil társadalom támogatására irányuló finanszírozást;

5. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.